

Za gospodarje

Maribor, dne 12. maja 1957.

Škropljenje sadnega drevja

Najvažnejše delo v sadonosniku je boj z različnimi škodljivci in boleznimi sadnega drevja in najuspešnejši način tega boja je škropljenje. Ravno pri škropljenju stavljajo naši sadjarji uspehe na kocko večinoma vsled tega, ker ne poznajo uspešnih načinov zatiranja škodljivcev in zdravljenja bolanih in napadenih delov rastlin po izkustvih, katera so si pridobili najznamenitejši strokovnjaki, katera so se tudi v praksi zadnjih let izkazala.

O zimskem škropljenju, za katere je sedaj seveda prepozno, ne bomo obravnavali in v zadnjem času pri nas priporočano škropljenje z drevesnimi karboliniji v tem času ni več na mestu. Pač pa je sedaj zelo važno škropljenje po cvetu, da na ta način obvarujemo plod in nežne rastlinske dele pred gosenicami zlatoritke, cvetočeru in sploh škodljivci, ki uničujejo mlade listje in cvetje ter mlad plod. Proti tem se uporabljajo arzenovi preparati, priporočamo posebno koloidalni svinčeni arzen »Arsokola«. Istočasno je nujno potrebno škropiti proti najnevarnejši glivični bolezni, škriupu (*Fusicladium*) in gnilihi (*Monilia*). Proti omenjenima glivicama je najučinkovitejše škropljenje z bakrenimi preparati, kot je n. pr. bakreno apno Sfinks, dočim žveplena brozga proti temu škodljivcema ni tako učinkovita. Žvepleni preparati so v glavnem proti plesni (*oidium*).

Škropi naj se torej: z 1%no brozgo bakrenega apna s pr'lo datkom 150 g arsokola in pri pojavu plesni na listju in cvetu še 100—150 g sulfokola. Brozgo pripravimo torej na ta način, da v 100 litrov vode pomešamo 1 kg bakrenega apna Sfinks, 150 g arsokola in 100 g sulfokola.

Škropljenje po cvetu, takoj ko odpadejo cvetni lističi, je izmed vseh škropljenj najvažnejše, zato je naj ne bo sadjarja, ki vsaj tega škropljenja ne bi opravil. Omenjamo, da se gornji način škropljenja uporablja za pečkasto sadje, torej jabolka in hruške, dočim so koščičarji za bakrene preparate občutljivejši in se pri istih

uspešnejše obnesejo žvepleni preparati s primesjo arsokola.

Kake 3—4 tedne po drugem sponladnem škropljenju (torej 3—4 tedne po cvetenju), škropimo še enkrat proti raznim gosenicam ter splošno mrtesu, ki ire nežne dele rastline, pa tudi proti škriupu in gnihobi. V tem času so osmojenja listja zelo čista, uporabljamo torej le polodstotno mešanico bakrenega apna sfinks in pridolimo 100 gramov arsokola.

Ne smemo pa pri škropljenju z arsokolom ter vsaki drugimi arzenovimi preparati (svinčeni in apneni arzeniat, Urania ali Schweinfurtsko zelenilo itd.) pozabiti, da so vsa ta sredstva hudo strup tudi za človeka in domačo živino. Trava smemo po škropljenju z arzenom kositi šele kake 4—5 tednov, če ni bilo vmes dežja, ki bi škropljeno travo opral. Tudi si mora delavec, ki je s škropljenjem zaposlen, pred vsako jedjo roke in usta dobro izprati.

V krogih čebelarjev in ljubiteljev ptic pevk so se pojavili pomisleki proti uporabi arzenovih preparatov, češ da škoduje arzen čebelarjem in pticam pevikam, vendar je ta bojazen po izkustvih v Nemčiji in v Švici neosnovana. Dognalo se je, da čebele kljub škropljenju z bakreno-arzenovo ali žvepleno-arzenovo rastlino niso kazale nikakih motenj, pač pa se je opazalo, da so se čebele škropljenih dreves in pod njimi nahajajočega se travnika tik po škropljenju vidno izogibale. Kar se pa tiče ptic pevk, pa se je zamoglo ugotoviti, da se je število istih v redno škropljenih sadonosnikih in okrajih celo zvišalo, pogin preko normale pa ni bil nikjer ugotovljen.

Končno pa ne smemo pozabiti še enega škodljivca, ki nam počasi sicer, a tem temeljitejše uničuje naše sadonosnike. Je to krvava uš. Pod belim, puhu sličnim prevlečkom najdemo cele kolonije, ki se zagrižejo v lub in sesajo drevesni sok, katerega drevo nujno potrebuje. Pozna jo vsak sadjar in je ni potrebno natančneje opisovati; omembe vredno pa je, da se poda

večina teh uši v jeseni po debilu navzdol in prezimi ob zgornjih koreninah drevesa. Spomladi pa lezejo živalice zopet na drevo in za razmnoževanje po sosednjih vrtovih skrbe krilate samice. Uničujemo jih torej pozimi z odkopavanjem gornjih korenin in pomazanjem zalege s 3—5%nim Morbafinom ali tobačnim izvlečkom, pri nastopu v spomladi je pa potrebno temeljito škropljenje drevja s 1—2%nim Morbafinom ali tobačnim izvlečkom. Zadnjemu pridodamo istotoliko mazavega mila. V primeru hudega pojava je potrebno škropljenje ponoviti.

Ščitasta ali San Jose uš pa za enkrat pri nas še ni napravila pomembnejše škode, ob morebitnem pojavu je pa priporočati večkratno škropljenje z žveplenimi preparati. Pozimi pa je priporočati proti temu škodljivcu drevesne karbolineje.

Taksa za vžigalnike 100 Din na leto!

Monopolska pristojbina znaša zdaj za vsak vžigalnik 100 Din in jo je treba plačati vsako leto do konca meseca januarja. Kot dokaz, da je pristojbina plačana, bodo služila posebna potrdila (legitimacije) ali pa posebne znamkice. Vsak lastnik vžigalnika mora že letos kupiti to legitimacijo, ker bo vsakdo, kogar zalotijo z vžigalnikom brez legitimacije, veljal za tihotapca in bo kaznovan po monopolskem zakonu.

Za leto 1937 se bo izterjala na tiste vžigalnike iz navadne kovine, za katere se je pristojbina že prej plačala, samo razlika te pristojbine v znesku 50 Din. To so vžigalniki monopolske izdaje in tisti, ki so se uvozili in so dobili žig pri uvozu. Za tiste vžigalnike, ki imajo žig 1928/29, se bo plačala popolno pristojbina v višini 100 Din, ker se pri žigosanju teh vžigalnikov ni pobirala nikaka pristojbina. To velja tudi za vžigalnike, montirane na avtomobilih.

Posebno se opozarja lastniki nežigosanih vžigalnikov, da ne bodo obtoženi ne kaznovani, če plačajo predpisano pristojbino 100 Din za tekoče leto. Rok za plačilo pristojbine se začne 29. aprila in traja do 29. julija. Pristojbino se mora plačati pri najbližjem oddelku finančne kontrole; tam dobe prizadeti tudi vsa podrobna pojasnila.

Opozarjajo se lastniki vžigalnikov, da si v svoje lastno korist nabavijo v navedenem roku legitimacijo, ker se bo po pre-

teku tega roka nadzorstvo nad uporabo vžigalnikov poostrilo.

Vojaške zadeve

Izreden pregled ozdravelega začasnega nesposobnega. Š. F. Po šestmesečni vojaški službi ste bili kot začasnega nesposobnega odpuščen. Sedaj se čutite zdravega in vprašate, ali bi se lahko javili k izrednemu pregledu, odnosno nadaljni službi. — Ni možno ne eno ne drugo, marveč morate čakati na redni pregled.

Naslov podoficirske šole. J. J. v M. Odgovor na Vaše vprašanje, kam in kdaj naj napravite prošnjo za sprejem v podoficirsko šolo in ostale pogoje najdete v Ljudskem pravniku z dne 31. marca 1937.

Vprašanja in odgovori.

Sprejem v službo policaja. J. V. L. in Š. F. Vprašate, kakšni so pogoji za sprejem v stražniško službo, kam in kako prošnjo naj napravite in katere dokumente treba priložiti. — Veljajo splošni pogoji za sprejem v državno službo. Predložiti morate rojstni list (da ste dovršili 18 let starosti), zdravniško spričevalo (da ste duševno in telesno zdrav); нравstveno spričevalo (da ste dobrega vedenja); domovinski list (da ste naš državljan); izkaz o dovršeni vsaj osnovni šoli (da ste pismeni, da obvladate popolnoma službeni jezik in ste primerno in ste primerno inteligentni); uverjenje pristojnega vojnega okrožja, da ste odslužili obvezni rok v stalnem kadru, razen če ste po odredbah Zakona o ustroju vojske in mornarice kot edini hranitelj nesposobnih zadrugarjev ali kot stalno ali začasnega nesposobnega oproščen službe v stalnem kadru; če ste zavezan vojnici, pa morate dokazati, da ste vojnico plačali; potrdilo sodišča, da niste pod skrbstvom ali v konkurzu ali da ni nad Vami podaljšana očetovska oblast; potrdilo državnega tožilstva, da niste bili s sodno razsodbo obsojen na izgubo častnih pravic in tudi ne radi nečastnega dejanja. Ako želite službo v Sloveniji, naslovite prošnjo na bansko upravo. Ni pa verjetno, da bi službo dobili, ker je vloženih kakih 600 prošenj, izprazni se pa le po par mest. Mnogo verjetneje je, da dobite službo v Zagrebu ali Belgradu, zato prošnjo naslovite na bansko upravo v Zagrebu, odnosno na upravo mesta Belgrada.

Služba ključavničarja pri drž. železnicah. Potegujete se za službo ključavničarja ali mehanika v delavnicah drž. žel. v Mariboru in vprašate za zadevne pogoje. — Uprava delavnic ne sprejema nikakih namerešencev. Poskusite s prošnjo neposredno na ministra za promet. Izkazati morate, da ste jugoslovanski državljani, da ste dovršili 18 let starosti, da ste telesno in duševno zdrav ter za službo sposobni, kar se mora ugotoviti pismeno po železniškem zdravniku, da ste lepega vedenja, da ste po dovršenem 21. letu starosti zadostili vojaški obveznosti, da niste bili obsojeni na izgubo častnih pravic, katera ovira velja, dokler ta izguba traja.

Izučenje za strojevodjo. Isti. Vprašate, kje bi se izučili za strojevodjo. — To Vam bi bilo mogoče le v službi državnih železnic.

Pobotanje posojila z vloge istega zavoda. J. M. v S. Pri posojilnici imate vlogo iz leta 1930, hkratu pa ste posojilnici dolžan plačati neko posojilo. Vprašate, ali je posojilnica dolžna pobotati del Vaše vloge vsaj za plačilo obresti posojila. — Čeprav je zavod pod zaščito, je dovoljeno dolgove in terjatve pobotati, in sicer po teh-le določbah: a) zavodski dolžnik sme svoj dolg popolnoma pobotati z lastno terjatvijo proti zavodu iz vloge ali iz tekočega računa; b) vsak zavodski dolžnik sme pobotati svoj dolg tudi s pribavljeno staro terjatvijo kakšnega drugega upnika proti zavodu iz hranilne vloge do največ 50% pri vsakem izplačilu ali odplačilu svojega dolga; ostanek pa mora istočasno položiti v gotovini. Denarni zavod je upravičen odkloniti pobot svojih terjatev, ki so dane v reeskompt ali ki so zastavljene.

Otvoritev nove gostilne. F. J. v Zg. P. Ste kmet, 28 let star, brez učne dobe in bi radi otvorili novo gostilno. Vprašate, kako bi to dosegli. — Ker nimate učne dobe, smete otvoriti le krčmo. To je obrat manjšega obsega, v katerem se točijo alkoholne pijače, a se smejo oddajati tudi brezalkoholne pijače, kakor tudi mrzla jedila. Predvsem je treba, da se prijavite pri Združenju gostilničarjev ter plačate tako zvano inkorporacijo. Predložiti morate rojstni in domovinski list ter navedeno spričevalo. Združenje gostilničarjev pošlje Vašo prošnjo zbornici za TOI v Ljubljano, da Vam izstavi potrdilo po § 95-V obrtnega zakona. Ko boste to dobili, poj-

ditte s prošnjo k okrajnemu načelniku. Še danje Vam bo obrat dovolilo po prostem preudarku, ako bo občina izjavila, da je podana krajevna potreba za novo gostilno.

Služba pismonoše. J. š. v M. d.; V. J. v M. P.; Č. F. v Č.; M. E. v S. Radi bi dobili službo državnega pismonoše ter vprašate, kakšno prošnjo je treba napraviti, s katerimi prilogi, kam jo je nasloviti in kako plačo boste dobivali. — Predvsem vas opozarjamo, da poštno ravnateljstvo v Ljubljani že delj časa vrača vse prošnje, ker je prosilec zelo veliko, mesta pa nobenega, odnosno vsaj poštno ravnateljstvo ne sme nobenega zasesti. Morda vam uspe prošnja, poslana naravnost ministru pošte, podprta z intervencijo kakega poslanca. Veljajo splošni pogoji za sprejem v državno službo, ki smo jih navedli v odgovoru o sprejemu v službo policaja. Koliko plače boste imeli, je odvisno od tega, ali boste sprejeti le kot služitelj (to bo v slučaju, ako nimate najmanj štirih razredov srednje ali meščanske šole), ali kot zvanik. Začetna plača služitelja je okoli 640 Din, zvanika pa okoli 700 Din.

Ljudski pravnik.

Spričevalo o opravljeni službi. K. G. v S. Absolvent kmetijske šole je bil uslužben kot oskrbnik na nekem posestvu. Vprašate, ali bo dobil od gospodarja spričevalo o trajanju službe in pridnosti, čeprav nima »službene knjižice«. — Vsak službodavec je dolžan izdati, ko prestatne službeno razmerje, službonajemniku na zahtevo ob svojih stroških izpričevalo o trajanju in vrsti opravljene službe. Če zahteva službonajemnik izpričevalo, dokler službeno razmerje traja, se mu izda ob njegovih stroških. V izpričevalu se ne sme niti s črkami napisati niti z znamenji označiti, kar bi oteževalo osebo sprejem v drugo službeno razmerje. Če želi službonajemnik še posebno spričevalo o navednem vedenju in o vrednosti ter izobrazbi, ki ju je pokazal pri delu, je službodavec dolžan, ustreči tej zahtevi. — Ni potrebno, da se izpričevalo napiše v kako knjižico.

Kupnina za vola in zaščita. L. J. v M. Leta 1931 ste prodali par volov kmetu, ki se sedaj trudi doseči znižanje dolga na polovico. Vprašate, ali bo to dosegel. — Po našem mnenju bi Vam kazalo postaviti se na stališče, da je to »blagovni dolg«.

odnosno dolg, ki izvira iz nakupa blaga na up. Tak dolg se ne zniža in ga mora zaščiteni kmet plačati v 12 letnih obrokih, vsekakor pa brez obresti! Upamo, da bo sodišče istega mnenja.

Izplačilo v hranilnico naložene dediščine. A. V. C. Leta 1930 in 1931 ste v hranilnico naložili denar, katerega bi morali sedaj izplačati bratom iz naslova dediščine. Hranilnica pa vloge ne izplača, čeprav ni pod zaščito. Na vprašanje, ali hranilnica lahko še sedaj zaprosi za zaščito, vam odgovarjamo, da to vedno lahko stori. Vaša vloga ne bo uživala posebne ugodnosti, čeprav predstavlja dediščino.

Vknjižena prepoved odsvojitve in obremenitve. T. B. v G. Ako je pogodbeni ali poslednjevoljni prepoved odsvojitve ali obremenitve kake stvari ali stvarne pravice vknjižena in je ustanovljena med zakoncem, starši in otroci, adoptiranci ali rejenci ali njih zakonci, tedaj res učinkuje tudi napram tretjim osebam. Radi tega se z izvršbo ne more poseči v zadevno imovino; ne morete zarubiti premičnin, niti vknjižiti zastavne pravice. — Ako se je prepoved dogovorila upniku na kvar, se jo lahko spodbiha pod določenimi pogoji. — Pismenih odgovorov pravni svetovalec ne pošilja, razen v izrednih, res nujnih primerih.

Kolki na priziv. Ista. Prva pola priziva ob vrednosti spornega predmeta do 10.000 dinarjev se kolkuje z 28 Din, nadaljnje s 7 Din. Na stol sedmorice se vlaga v civilnih stvareh le revizijo, ki se kolkuje s 70 Din (prva pola, nadaljnje s 7 Din).

Izterjava posojila — zasluzka. J. P. v V. Svakinja vam je pred 10 leti posodila denar, sedaj pa vas toži za celo vsoto, češ, da ji dolgujete njen zaslužek za pri vas opravljena dela. Ako boste dokazali, da ste ji delo plačali s tem, da ste ji dali v hasnovanje zemljo in dovolili rediti živino ob Vaši krmi, bo njen tožbeni zahtevak zavrnjen. Desetino na polovico znižanega dolga pa založite na sodišču, ako je svakinja noče sprejeti.

Izterjava prevzetega vknjiženega dolga. J. O. Sv. J. Leta 1933 ste na dražbi kupili posestvo, obremenjeno z zastavno pravico za terjatve Posojilnice. Ste zaščiteni kmet in vam je Posojilnica tri leta priznala zaščito, sedaj pa zahteva plačilo vseh obresti v prvotni višini in zamudnih obresti. Grozi vam z izterjavo celega dol-

ga, ako ne bi plačali navedenih obresti. — Znanih nam je več takih primerov. Uredba o likvidaciji kmečkih dolgov določa, da ob prenosu imovine osebe, ki je uživala zaščito, na drugo osebo potom nasledstvene pogodbe katerekoli vrste (izročilna, darilna in podobno) vživa tudi novi lastnik olajšave po navedeni uredbi glede prevzeta dolga, če je tudi on kmet po tej uredbi. Razlaga te določbe ni enotna; nekateri jo hočejo utesniti na osebe, ki bi imele pravico do medsebojnega dedovanja. Po našem mnenju pa velja za vse brez omejitve in upamo, da v eventualni pravdi zmagate vi.

Plačilo zaostalih davkov. I. 2. v S. Prodali ste posestvo, od katerega dolgujete še 2500 Din davkov. Vprašate, kdo je dolžan te davke plačati, ali bi lahko dosegli znižanje ali vsaj plačilo v obrokih. — Zaostale davke ste dolžni plačati vi, sme pa davčna uprava prijeti tekem treh let po njih odmeri tudi vsakokratnega lastnika posestva.

Tržna poročila.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem je bilo pripeljanih 300 svinj. Cene komadu so bile sledeče: mladi prašiči od 5—6 tednov stari 85—100 Din, 7—9 tednov 110—120, 3—4 mesece 130—165, 5—7 mesecev 190—220, 8—10 mesecev 350—420, 1 leto stari 550—895 Din. 1 kg žive teže 5—7 Din, 1 kg mrtve teže 7—9 Din. Prodanih je bilo 99 komadov.

Živinski in svinjski sejem v Ptuj. Živinski sejm 4. maja je pokazal naslednjo sliko: Prignanih je bilo 39 volov, 371 krav, 7 bikov, 31 juncev, 85 telic, 2 teleta, 105 konj, 13 žrebet, skupaj 653 glav živine. Prodanih je bilo 26 volov, 129 krav, 4 bik, 10 juncev, 66 telic, 1 tele, 27 konj, 7 žrebet, skupaj 270 glav. Cene so bile naslednje: vol 4.40—5 Din, krave 2.50—4.50, bik 3.50—5.50, junč 3.25—4.25, telice 3.50 do 5.25, teleta 5, vse za 1 kg žive teže; konji 700—4800 Din eden, žrebeta 1200 do 2500. — Na svinjski sejem 5. maja je bilo prignanih 178 svinj, 390 prascev, skupaj 568 rilcev; prodanih pa je bilo 117 ščetinarjev. Cene so bile naslednje: prasi 6—12 tednov stari 70—160 Din, pršutarji 6.25—6.50 za 1 kg žive teže, plemenske svinje 5.75—6 Din za 1 kg žive teže.